

Rzeszów, 31 sierpnia 2020 r.

prof. nadzw. dr hab. Sabina Grabowska
Uniwersytet Rzeszowski

Recenzja powtórna
rozprawy doktorskiej Pana mgr Kamila Stępnika
„Partycypacja społeczna w procesie stanowienia prawa w Konfederacji
Szwajcarskiej" Białystok 2019, ss. 537
przygotowanej pod kierunkiem
Pana dr hab. Grzegorza Kryszenia, prof. UwB
na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

Po lekturze drugiej wersji dysertacji doktorskiej Pana mgr Kamila Stępnika stwierdzam:

1. Wybór tematu i tytuł rozprawy – Doktorant właściwie dobrał tematykę rozprawy doktorskiej, a poruszane zagadnienia w pełni odpowiadają jej tytułowi. Jednakże nadal widoczna jest nie w pełni opanowana przez Pana Magistra umiejętność syntezy zebranego materiału badawczego, czego wynikiem jest obszerność pracy.

2. Metody badawcze i baza źródłowa – tak jak już pisałam w poprzedniej recenzji Pan mgr Kamil Stępnik przygotowując rozprawę doktorską wykorzystał szeroki wachlarz metod badawczych, aby kompleksowo przedstawić zagadnienia związane z tematyką dysertacji i zaprezentować pogłębioną i kompleksową analizę zagadnień związanych z partycypacją społeczną w procesie stanowienia prawa w Szwajcarii.

Doktorant w pracy - ze względu na charakter materiału źródłowego oraz sformułowane cele badawcze - wykorzystał metody badawcze stosowane w wielu dyscyplinach naukowych, głównie w naukach prawnych, historycznych i społecznych.

Baza bibliograficzna przywołana w rozprawie jest dość obszerna i po korekcie Autor jeszcze uzupełnił ją o dodatkowe publikacje z tematu, co należy ocenić pozytywnie.

3. Konstrukcja (struktura) i ogólna ocena rozprawy – Autor dokonał kilku korekt w strukturze pracy, zaznaczyć trzeba że z korzyścią dla jasności wywodu. Mgr Kamil Stępniaak podzielił pierwszy rozdział na dwa rozdziały i uzupełnił rozważania w temacie miejsca partycypacji społecznej w ustroju demokratycznym. Tu drobna sugestia co do tytułu drugiego rozdziału, sugeruję np.: „Miejsce...”, czy po prostu: „Partycypacja społeczna w ustroju demokratycznym”, a nie „Rola...”. Jak mawiał prof. Ryszard Małajny: „Rola to jest w teatrze.” A wiadomo o język naukowy należy dbać od początku kariery, żeby nie nabrać złych nawyków.

Ponadto Doktorant doprecyzował treść rozdziałów traktujących o formach partycypacji społecznej takich jak referendum, inicjatywa i zgromadzenie ludowe. Ostatni, ósmy rozdział został zmieniony i Autor omówił w nim pozostałe szczególne formy partycypacji społecznej funkcjonujące w Szwajcarii, co zasługuje na uznanie.

Reasumując, podtrzymuję pozytywną ocenę konstrukcji pracy jako odzwierciedlającej istotne zagadnienia omawianej problematyki.

4. Ocena szczegółowa (merytoryczna) – myślę, że mgr Kamil Stępniaak podszedł rzetelnie do korekty dysertacji doktorskiej po uzyskaniu recenzji. Oczywiście temat pracy nadal jest obszerny i dość dobrze opisany, ale Autor postarał się, aby w swej pracy przedstawić inne spojrzenie na już analizowane tematy. Nie boi się wyrażać swoje zdanie, i choć czasem jest ono kontrowersyjne, to rokuje dobrze na przyszłość. Jeśli Doktorant wyciągnie wnioski z uwag, które otrzymał w recenzjach, to na pewno w przyszłości Jego zdanie będzie podparte sumienną kwerendą i lekturą innych naukowców w badanym zakresie.

Mgr Kamil Stępniaak uzupełnił treść dysertacji o elementy praktyki i przedstawił wnioski płynące z analizy. Scharakteryzował nie tylko sformalizowane instytucje demokracji bezpośredniej, ale również te niesformalizowa-

ne, które funkcjonują w społeczeństwie na poszczególnych szczeblach podziału administracyjnego państwa. Ponadto uzupełnił literaturę z ostatnich lat oraz odniósł się do niej, co jest wartością dodaną rozprawy.

Uważam, że Doktorant postarał się podnieść wartość naukową swojej dysertacji i choć nie wszystko jest jeszcze właściwie omówione i udokumentowane, to uznaję, że Doktorant poprawnie odniósł się do uwag recenzenta. Myślę, że jeśli Pan mgr Kamil Stępniaak będzie może w przyszłości rozważał druk dysertacji doktorskiej, to uwzględni potrzebę syntezy oraz doprecyzuje niektóre wątki pracy, a inne usunie ze względu na to, że niewiele wnoszą do całości, choć z doświadczenia wiem, jak trudno coś usunąć ze swojej publikacji.

5. Ocena formalna rozprawy – choć zdarzają się jeszcze błędy, to Autor dokonał korekty językowej oraz poprawił błędy w nazwiskach autorów i tytułach publikacji, co należy przyjąć z uznaniem.

6. Konkluzja

Ponownie stwierdzam, że rozprawa doktorska autorstwa magistra Kamila Stępniaaka pt.: „Partycypacja społeczna w procesie stanowienia prawa w Konfederacji Szwajcarskiej” spełnia wymagania przewidziane w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2003, Nr 65, poz. 595 ze zm.) i wnoszę o jej przyjęcie i dopuszczenie do dalszych etapów postępowania doktorskiego.